

Hospodářské vlastnosti jarní pšenice

Osevní plochy jarní pšenice jsou ve srovnání s ozimou pšenicí nízké. Význam této plodiny vzrůstá v ročnících, kdy dojde k vymrznutí ozimů či povětrnostní podmínky neumožní pozdní výsev ozimých pšenic, což byl i případ sklizňového roku 2021, kdy plochy jarní pšenice vzrostly na více než 75 tisíc hektarů.

Ing. Vladimíra Horáková

působí v komisi pro Seznam doporučených odrůd pšenice v rámci Ústředního kontrolního a zkušebního ústavu zemědělského

Informaci o vlastnostech odrůd registrovaných v České republice a doporučení pro pěstování poskytuje farmářům Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský (ÚKZÚZ) ve spolupráci s komisí odborníků prostřednictvím seznamů doporučených odrůd, které každoročně vydává.

Hodnocení odrůd uvedených v přehledné tabulce vychází z výsledků pokusů a testů prováděných v letech 2018–2021 na jedenácti zkušebních stanicích ÚKZÚZ a zkušebních místech spolupracujících organizací. Zkoušení probíhá podle jednotné metodiky a pokusy jsou pravidelně kontrolovány pracovníky Národního odrůdového úřadu ÚKZÚZ. Kromě obecného popisu uvádíme u jednotlivých odrůd jejich přednosti, ale i nedostatky. Smyslem je upozornit na vlastnosti odrůdy, kterými se odlišuje od ostatního sortimentu, a umožnit pěstíteli přizpůsobit agrotechniku tak, aby mohl být plně využit genetický potenciál odrůdy.

Doporučené odrůdy

Alicia^{CPG}

Polopozdní odrůda elitní (E) jakosti. Rostliny má středně vysoké až vysoké, dobře odnožující, zrno má středně velké.

Přednosti: Vysoký obsah dusíkatých látek, vysoká objemová hmotnost.

Pěstitelská rizika: Výrazná nemá.

Udržovatel: SELGEN, a. s.

Registrace: 2016

Astrid^{CPG}

Polopozdní odrůda elitní (E) jakosti. Rostliny má středně vysoké, středně odnožující, zrno má malé.

Přednosti: Vysoký obsah dusíkatých látek.

Pěstitelská rizika: Střední až menší odolnost proti poléhání.

Udržovatel: SELGEN, a. s.

Registrace: 2012

Cindy^{PO}

Středně raná odrůda kvalitní (A) jakosti. Rostliny má středně vysoké až vysoké, středně odnožující, zrno má velké.

Přednosti: Vysoký výnos zrna v neošetřené variantě pěstování, vysoká objemová hmotnost, odolnost proti napadení žlutou rzivostí pšenice (rzí plevovou).

Pěstitelská rizika: Výrazná nemá.

Udržovatel: SELGEN, a. s.

Registrace: 2021

Eponia^{CPG}

Poloraná odrůda chlebové (B) jakosti. Rostliny má středně vysoké až vysoké, středně odnožující, zrno má středně velké.

Přednosti: Vysoký výnos zrna v ošetřené variantě pěstování, odolnost proti napadení žlutou rzivostí pšenice (rzí plevovou).

Pěstitelská rizika: Výrazná nemá.

Udržovatel: SELGEN, a. s.

Registrace: 2020

Kabot^{CPG}

Polopozdní odrůda chlebové (B) jakosti. Rostliny má středně vysoké, středně odnožující, zrno má velmi velké.

Přednosti: Odolnost proti napadení hnědou rzivostí pšenice (rzí pšeničnou).

Pěstitelská rizika: Náchylnost vůči napadení růžováním klasu pšenice (fuzariózami klasů).

Udržovatel: Strube Research GmbH & Co. KG, Německo.

Zástupce v ČR: SAATEN-UNION CZ, s. r. o.

Registrace: 2017

Kapitol^{CPG}

Středně raná odrůda elitní (E) jakosti. Rostliny má středně vysoké až vysoké, středně odnožující, zrno má malé.

Významné hospodářské vlastnosti odrůd jarní pšenice (ÚKZÚZ, 2018–2021)

Kategorie doporučení	Průměr standardních odrůd (t/ha)	D E	D E	O E	D E	D E	D E	PD A	D A	PD A	D A	D A	D A	O A	D B	D B	D B	D B
Pekařská jakost																		
Odrůda		Alicia	KWS Sharki	Goldspring	Astrid	Kapitol	Sibelius	WPB Troy *	Unis	Akvitan *	Pexeso	Libertina	Cindy	Kitri	Tercie	Eponia	Toccata	Kabot
Výnos zrna (%)																		
– neošetřená varianta (N)	6,94	92	93	92	90	90	91	101	96	97	95	97	96	94	92	95	95	94
– ošetřená varianta (O)	7,43	100	100	99	98	97	96	105	104	103	101	101	101	101	98	103	102	101
Agronomická data																		
Metání – rozdíl od odrůdy Tercie ve dnech		3	2	2	3	1	2	0	1	0	2	–1	2	2	75	0	1	3
Zralost – rozdíl od odrůdy Tercie ve dnech		2	1	1	1	2	2	1	0	1	2	0	2	2	126	0	1	2
Délka rostlin (cm)		91	91	88	89	94	84	88	86	88	91	88	90	81	77	92	91	85
Odolnost proti poléhání (9–1)		6	6	6	5,5	5	7	7	6	7	7	6,5	7	7	8	6	5,5	7
Počet produktivních stébel na m ²		602	606	578	558	596	550	589	586	534	597	624	564	618	558	594	557	579
Odolnost proti chorobám – polní hodnocení (9–1)																		
Padlí pšenice (padlí travní) na listu		6,5	6,5	6	6	8	6	7	7	5	7	8	7	7	7	6	7	6
Padlí pšenice (padlí travní) v klasu		8	8	7	7	8	8	7,5	6,5	8	8	8	7	7,5	7	8	8	8
Komplex listových skvrnitostí pšenice		7	6,5	7	6	6,5	6	6	6	6	7	6	7	6	6	6,5	6	6
Feosferiová skvrnitost (braničnatka) v klasu		8	8	7	7,5	8	8	8	7	7	8	8	8	8	7	8	8	7
Hnědá rzivost pšenice (rez pšeničná)		6	8	7	6	6	6	7*	6	6*	7	6	7	7	5	7,5	6	8
Žlutá rzivost pšenice (rez plevová)		8	8	8	8	9	9	9	5	8	7	9	9	8	9	9	9	8
Odolnost proti chorobám – testy																		
Fuzariózy klasů – obsah DON (mg/kg)		53	60	56	73	43	43	65	95	45	43	63	51	65	60	51	41	99
Žlutá rzivost pšenice (rez plevová; 9–1)		9	7,5	7	7,5	9	9	–	5	–	9	9	8	7	7,5	9	8,5	8
Černá rzivost trav (rez travní; 9–1)		6	8	2	4	2	6	8	7	2	6	4	7	8	4	8	7	2
Kvalita zrna																		
Objemová výtěžnost pečiva – RMT (9–1)		9	9	9	9	8	8	6	8	9	8	7	6	7	7	5	4	4
Sedimentací test Zelený (ml)		64	69	65	62	69	62	57	50	64	62	52	52	65	58	62	57	50
Obsah dusíkatých látek v sušině (%)		14,5	15,2	14,6	14,6	14,9	15,0	14,0	13,8	14,2	14,2	13,7	13,9	14,2	14,0	14,2	13,8	14,0
Číslo poklesu (s)		332	347	386	377	336	384	373	313	288	322	369	308	356	378	359	312	355
Objemová hmotnost (g/l)		818	808	799	788	820	803	814	777	807	811	813	809	780	792	786	793	780
Tvrdość – PSI (%)		13	14	13	14	12	13	13	15	12	14	14	14	13	15	15	13	14
Alveograf – W – deformační energie (10 ⁴ J)		349	317	388	290	424	338	300	262	335	311	271	263	332	337	326	322	294
Alveograf – P/L – poměrové číslo		0,6	0,5	0,9	0,7	1,1	0,8	2,1	0,5	0,8	0,5	0,8	0,6	0,8	0,8	0,6	0,9	0,8
Hmotnost 1000 zrn (g)		40	43	41	37	38	41	41	41	44	41	40	43	41	36	41	45	44
Množitélné plochy 2021 (E + C; %)		9	5	–	13	5	1	–	1	–	3	1	–	4	–	–	1	6
Rok registrace		2016	2018	2019	2012	2020	2019	2022	2020	2022	2018	2018	2021	2017	2008	2020	2018	2017

Vysvětlivky: Pekařská jakost: E – elitní, A – kvalitní, B – chlebová, C – nevhodná pro pekařské využití; varianta pěstování: N = neošetřeno fungicidy ani morforegulátory, O = ošetřeno fungicidy a morforegulátory, zvýšené dusíkaté hnojení; bodové hodnocení: 9 = nepoléhavá, odolná proti napadení; 1 = zcela poléhavá, náchylná k napadení; relativní výnosy jsou vztahy k průměru odrůd Alicia, Astrid, Cindy, Eponia, Goldspring, Kabot, Kapitel, Kitri, KWS Sharki, Libertina, Pexeso, Registrata, Sibelius, Tercie, Toccata, Unis v ošetřené variantě (7,43 t/ha); kategorie doporučení: D – doporučená, PD – předběžně doporučená, O – ostatní; * menší počet dat (nová odrůda); zelené přednost, červené riziko

Registrata^{CPG}

Středně raná odrůda chlebové (B) jakosti. Rostliny má středně vysoké až vysoké, méně odnožující, zrno má velké až velmi velké.

Pěstitelská rizika: Výrazná nemá.

Udržovatel: SELGEN, a. s.

Registrace: 2016

Sibelius^{CPA}

Polopozdní odrůda elitní (E) jakosti. Rostliny má středně vysoké, středně odnožující, zrno má středně velké.

Přednosti: Vysoký obsah dusíkatých látek, odolnost proti napadení žlutou rzivostí pšenice (rzí plevovou).

Pěstitelská rizika: Výrazná nemá.

Udržovatel: Strube Research GmbH & Co. KG, Německo

Zástupce v ČR: SAATEN-UNION CZ, s. r. o.

Registrace: 2019

Toccata^{CPG}

Středně raná odrůda chlebové (B) jakosti. Rostliny má středně vysoké až vysoké, středně odnožující, zrno má velmi velké.

Přednosti: Odolnost proti napadení žlutou rzivostí pšenice (rzí plevovou).

Pěstitelská rizika: Střední až menší odolnost proti poléhání.

Udržovatel: SELGEN, a. s.

Registrace: 2018

Unis^{CPG}

Středně raná odrůda kvalitní (A) jakosti. Rostliny má středně vysoké, středně odnožující, zrno má středně velké.

Přednosti: Vysoký výnos zrna.

Pěstitelská rizika: Menší objemová hmotnost, nižší méně stabilní číslo poklesu, menší odolnost proti napadení žlutou rzivostí pšenice (rzí plevovou), náchylnost k napadení růžováním klasu pšenice (fuzariózami klasů).

Udržovatel: Hodowla Roslin Strzelce, Sp. z o. o. Grupa IHAR, Polsko.

Zástupce v ČR: OSEVA UNI, a. s.

Registrace: 2020

Předběžně doporučená odrůda

Akvitan^{CPG}

Poloraná odrůda kvalitní (A) jakosti. Rostliny má středně vysoké, méně odnožující, zrno má velmi velké.

Přednosti: Vysoký výnos zrna.

Pěstitelská rizika: Nižší méně stabilní číslo poklesu, menší odolnost proti napadení padlím pšenice (padlím travním).

Udržovatel: Landwirtschaftliche Lehranstalten Triesdorf, Německo.

Zástupce v ČR: Ing. Marian Špunar.

Registrace: 2022

WPB Troy^{CPG}

Poloraná odrůda kvalitní (A) jakosti. Rostliny má středně vysoké, středně odnožující, zrno má středně velké.

Přednosti: Vysoký výnos zrna, vysoká objemová hmotnost, odolnost proti napadení žlutou rzivostí pšenice (rzí plevovou).

Pěstitelská rizika: Výrazná nemá.

Udržovatel: Wiersum Plantbreeding B.V., Nizozemsko.

Zástupce v ČR: RWA Czechia, s. r. o.

Registrace: 2022

Ostatní odrůdy

Goldspring^{CPG}

Středně raná odrůda elitní (E) jakosti. Rostliny má středně vysoké, středně odnožující, zrno má středně velké.

Přednosti: Vysoký obsah dusíkatých látek.

Pěstitelská rizika: Výrazná nemá.

Udržovatel: Strube Research GmbH & Co. KG, Německo.

Zástupce v ČR: SAATEN-UNION CZ, s. r. o.

Registrace: 2019

Tercie^{CPG}

Poloraná odrůda kvalitní (A) jakosti. Rostliny má nízké, středně odnožující, zrno má malé.

Přednosti: Odolnost proti napadení žlutou rzivostí pšenice (rzí plevovou) a odolnost proti poléhání.

Pěstitelská rizika: Menší odolnost proti napadení hnědou rzivostí pšenice (rzí pšeničnou).

Udržovatel: SELGEN, a. s.

Registrace: 2008

Vysvětlivky:

CPG – udělena odrůdová práva Společenství [nařízení Rady (ES) 2100/94]

PO – udělena ochranná práva k odrůdě podle zákona č. 408/2000 Sb.